

Oració**Text: Marina Garcia i Carbonell**

Rafael Sarabia-Benítez i Ruiz de Esquivé (Barcelona, 1908 – Tossa de Mar, 1993)

1935

Oli sobre tela

73 x 64 cm

Museu d'Art de Girona. Núm. reg. 250.300

Fons d'Art de la Diputació de Girona

Però el retrat que és veritablement magnífic i que no es negaria segurament a firmar el més notable pintor, és el de la "nena a l'església". Té aquesta obra una serenor corprenedora; la cara de la joveneta assoleix un encís molt delicat, la seva mirada és viva, la tonalitat general del quadro ben adient, i el petit ciri que lluu en el fons és d'una interpretació i execució mestrívola. Per aquesta sola obra, valdria la pena d'ésser visitada i celebrada l'exposició de Sarabia.¹

Joaquim Pla i Cargol

A l'interior d'una estança il·luminada per la flama d'una petita espelma, la protagonista de l'obra ens interpel·la amb la seva mirada serena i innocent. Amb les mans, recolzades sobre la falda, agafa un llibre que bé podria ser un missal o un devocionari. A l'esquerra de l'escena s'entreveu la fornícula d'una imatge religiosa. El recolliment i la intimitat de l'oració serveixen com a excusa per mostrar-nos el retrat d'una nena, per ara desconeguda, però que ens convida, com a espectadors, a formar part d'un instant de culte popular religiós dins la quotidianitat.

L'etiqueta de retratista va acompanyar Rafael Sarabia des dels inicis de la seva carrera pictòrica. Des dels anys trenta del segle passat es mostra com a abanderat d'aquest gènere. Una fama i reconeixement que li van permetre contactar amb diverses personalitats que requerien la seva destresa com a artista. Nascut a Barcelona l'any 1908, però establert a Tossa de Mar, contrau matrimoni l'any 1931 amb la pintora Lola Bech i Beltran. Ambdós formaran part de la vida social i cultural d'una Babel de les arts curulla de pintors que escolliren aquesta vila de la Costa Brava com a teló de fons per al seu desenvolupament personal i artístic.²

Per apropar-nos al moment àlgid de la carrera artística de Sarabia hem de situar-nos a partir dels anys trenta del segle XX quan comença a exposar de manera individual. La llavor plantada en els seus primers estudis de dibuix i pintura a Llotja, li va servir per poder completar la seva formació artística mercès a dues beques que li van permetre viatjar a Madrid i conèixer de primera mà els fons que es custodiaven al Museu del Prado. La primera mostra individual, organitzada l'any 1930 a les Galeries Laietanes, serà el punt d'inflexió en la seva producció artística.

El novembre de 1935, coincidint amb les Fires de Sant Narcís, l'Ateneu de Girona va organitzar una exposició individual en què el pintor mostrava al públic, amb una selecció acurada de les seves millors peces, les facetes de retratista i paisatgista. Una mostra que fou molt celebrada i que va servir per donar a conèixer la seva pintura més enllà del cercle barceloní. Precisament l'obra que ens ocupa, titulada originàriament Oració, va ser una de les més elogiades per la crítica del moment. Tant és així que *L'Autonomista* en va publicar la fotografia acompanyada d'un text ple de lloances entorn de l'artista.³ Els diversos articles que se li van dedicar a la premsa del moment posen de manifest un artista consagrat a l'èxit i en una de les etapes més importants de la seva carrera.

*La seva pintura té l'encant d'una gran claredat i diafanitat; no enfarrega els seus motius; sap copsar abundosa la llum, i assoleix construir d'una manera perfecta. Sap mantenir neta la paleta i la seva pinzellada és segura i valenta; això fa que els seus quadros sien tan lluminosos i avalorats d'ambient, i que comuniquin una gran força suggestiva les seves obres de retrat.*⁴

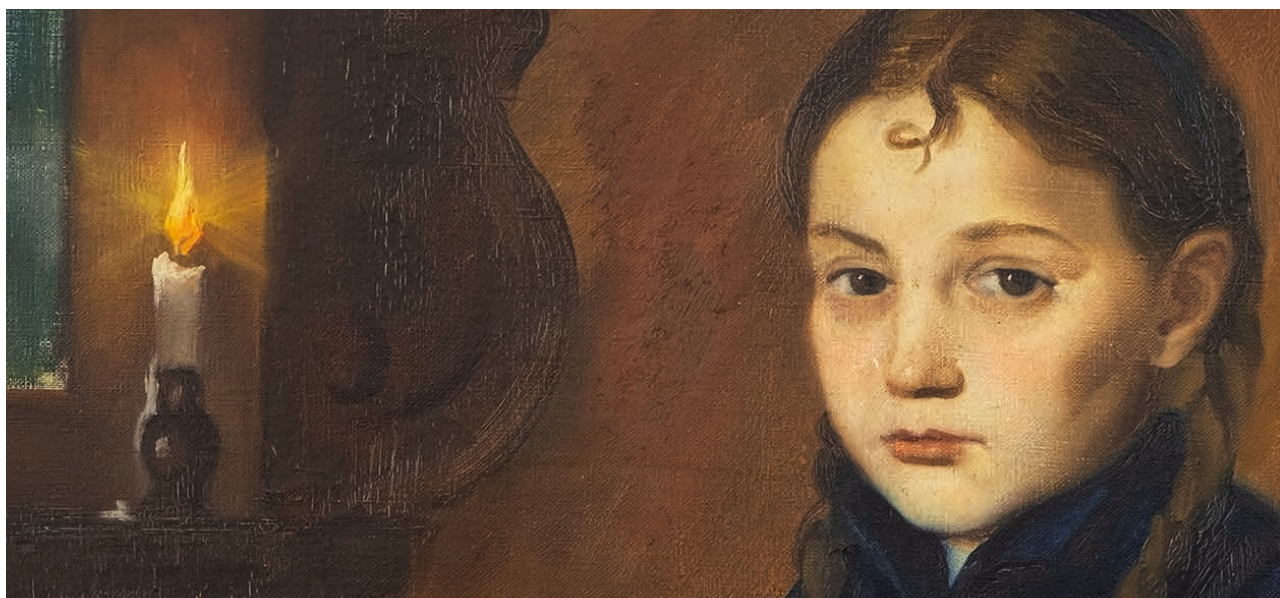

Rafael Sarabia i Lola Bech en un dinar de germanor de la comunitat artística de Tossa als anys quaranta a la taverna de Can Tonet (detall). Col·lecció Teresa Sitjà. Arxiu Municipal de Tossa (AMT).

SARABIA I BENÍTEZ, Rafael, *Joguina*, 1935.

Dins d'aquest mateix estil i època hi trobem els olis *Joguina* i *Retrat de la nena Audouard* que van ser exposats conjuntament a la mostra de l'Ateneu de Girona. Unes obres que, sense pretendre-ho, van ser vistes com una mena de trilogia. Sarabia incideix en la divergència d'actituds entre els tres retrats infantils posant èmfasi en el joc de mirades, l'una absorta per la nina que té entre mans, l'altra mirant cap a l'espectador intentant mantenir-hi un diàleg. Instants capturats des d'un punt de vista fotogràfic emprant el gènere del retrat com a mitjà per mostrar-nos la psicologia de cada nena.⁵

Oració (detall), 1935. Museu d'Art de Girona. Núm. reg. 250.300. Fons d'Art de la Diputació de Girona.

L'opinió positiva del conjunt de peces exposades i, en especial, l'interès general per l'execució i composició d'aquesta obra en concret, va fer que la Diputació de Girona no dubtés a incorporar-la als fons del Museu Arqueològic Provincial el desembre de 1935.⁶ Ignorem en quin moment va ser catalogada simplement com a Retrat de nena, registre que ha mantingut fins avui dia. Un cop més la redescoberta d'un títol (*Oració*) omple de significats i significants l'aura que envolta una pintura. Una mirada diferent envers un retrat infantil que agafa una nova força i un nou missatge. Ara, la figura de la nena, serveix, des d'una altra perspectiva, d'excusa per mostrar a l'espectador un instant manllevat de la quotidianitat. Un acte pietós ple de senzillesa que Sarabia empra de manera subtil com a tema principal tot i el protagonisme indiscutible de la presència de la nena.

Sarabia no abandonarà mai el gènere del retrat i serà un dels seus camins de subsistència en una vida marcada per anades i vingudes. Moments d'èxit absolut intercalats amb períodes de silenci artístic en què deixa els pinzells de banda, però també moments per viure la bohèmia i les excentricitats pròpies d'una personalitat dedicada al fet creatiu.

Sigui com sigui, l'obra *Oració* va gaudir d'una gran profusió expositiva, no només la trobem com a peça destacada de les primeres incursions de Sarabia a Girona sinó que l'èxit va continuar fins i tot en la postguerra.

BIBLIOGRAFIA

¹ PLA I CARGOL, Joaquim. «Exposició Rafael Sarabia». *Diari de Girona d'avisos i notícies* (22 de novembre de 1935), p. 1. Arxiu Municipal de Girona.

² Tal com apuntava en l'estudi de *12 mesos, 12 obres* del juny de 2022, la fascinació que els produeixen els racons de Tossa de Mar és immensa i decideixen plantar-hi arrels l'any 1933. La vida social i cultural tossenca s'havia desclòs de manera sorprenent amb l'arribada d'artistes que, fugint dels horrors de la Primera Guerra Mundial, van trobar-hi un oasi de pau on seguir les seves carreres.

³ «Bona part dels seus quadros, com es pot veure a l'Exposició de l'Ateneu, representen, d'una fàisó ben personal i vigorosa, els admirables paisatges de Tossa, a on aquest notable artista va a treballar els estius. Sarabia excel·leix, no sols en el paisatge, sinó també en la figura i el retrat, com ho palesen algunes de les obres exposades, com la titulada *Oració*, amb la reproducció de la qual honorem avui les planes de L'Autonomista.» *L'Autonomista* [Girona] (26 de novembre de 1935), p. 1. Arxiu Municipal de Girona.

⁴ PLA I CARGOL, Joaquim. op. cit.

⁵ «En el retrat és perfecte. La tela "*Oració*" adquirida per al Museu de Girona, dóna l'impressió de l'estat de serenor i bondat d'aquella simpàtica nena, que contrasta amb l'altra tela "*Joguina*" on l'emoció és d'alegria infantil, apartada de tota preocupació que no sia la nina. La tècnica d'aquests retrats, com el de la nena Audouard, produeixen l'efecte que tan difícil és d'aconseguir, o sia les impressions de vida, moviment i relleu.» *Empordà Federal: Setmanari d'U.F.N.R.* (14 de desembre de 1935). Regira.

⁶ «Avui serà clausurada la interessant Exposició de Pintures de Rafael Sarabia a l'Ateneu de Girona. Una de les obres més notables exposades — "*Oració*" — ha estat destinada al Museu de Sant Pere de Galligans.» *Diari de Girona d'avisos i notícies* (4 de desembre de 1935), p. 4. Arxiu Municipal de Girona.